

SFN

v/Bent Moldvær

Jarlsøveien 55 A

3124 Tønsberg

Justisdepartementet

Pb. 8005 Dep.

0030 Oslo

Tønsberg dato 24 september 2013

Høring – NOU 2013:9 Ett politi - rustet til å møte fremtidens utfordringer

Vi viser til høringsbrev 21. juni 2013.

Samarbeidsutvalget for forliksråd og namsmenn (SFN) viser til at utredningen i tabell 11.5 og i vedlegg 3 foretar en gjennomgang av forvaltningsmessige oppgaver og sivile gjøremål som i stor grad foreslås flyttet ut av politiet. SFN vil nøye seg med å kommentere de forhold som har betydning for forliksråd og namsmenn (den sivile rettspleien på grunnplanet).

Som et overordnet synspunkt mener SFN at utvalget synes å ha liten forståelse for innholdet av de sivile gjøremål som foreslås flyttet til andre etater. For det annet synes utvalget å være unyansert og historieløst når det gjelder de enkle forslag. Dette viser seg blant annet i gjennomgangen av referanser i vedlegg 2 til utredningen. Viktige kildemateriale som NOU 2000: 22 Om oppgavefordelingen mellom stat, region og kommune og Ot.prp. nr. 43 (2003-2004) Om endringer i rettergangslovgivningen m.m. (organiseringen av den sivile rettspleien på grunnplanet) fremkommer ikke på denne oversikten og er ikke vurdert eller behandlet.

I NOU 2000: 22 punkt 9.9.1 uttrykkes blant annet følgende:

«Utvalget mener at i tråd med prinsippet om at det er et nasjonalt ansvar å sørge for rettssikkerhet og trygghet for innbyggerne, gjennom politivesenet, rettsapparatet og forsvaret bør staten overta det økonomiske og administrative ansvaret for den sivile rettspleien på grunnplanet i sin helhet.»

SFN understreker at det er av betydning at det er staten som har ansvaret for rettspleien på grunnplanet, herunder særlig har ansvaret for sekretariatet for forliksråd og namsmenn. Rettspleien på grunnplanet var gjennom en omfattende omstrukturering på midten av 2000-tallet. Med virkning fra 1. januar 2006 fikk politiet ansvaret for sekretariatene til forliksrådene. Det virker derfor lite gjennomtenkt at politianalysen foreslår å flytte disse tilbake til kommunene og baserer sin vurdering og begrunnelse på et kort og fragmentarisk notat fra Domstoladministrasjonen til Justisdepartementet mens det overhodet ikke er tatt i betraktning de omfattende vurderinger som ble gjort på dette området fra 1997 og frem til 2004.

Videre påpeker SFN at rettspleien på grunnplanet er en sammensatt og viktig oppgave som krever kompetanse og erfaring av de som har ansvaret for disse oppgavene. Dette er også oppgaver som er viktige i tilknytning til den enkelte borgers rettssikkerhet. Denne kompetansen er nå over flere år blitt tilført politiet. Det virker da fullstendig meningsløst, både å overføre oppgavene til nye etater samt å splitte oppgavene på flere etater. Dette er oppgaver som både faglig og organisatorisk hører sammen og der personer som utfører disse oppgavene har god nytte av den erfaring de får gjennom å ha ansvaret for hele den samlede rettspleien på grunnplanet. Av den grunn vil SFN på det sterkeste fraråde at disse oppgavene flyttes fra politiet. SFN vil også påpeke at denne organiseringen ikke er avhengig av å opprettholde en rekke mindre lensmannsdistrikt, men at oppgavene åpenbart kan være gjenstand for en større sentralisering enn det tilfellet er i dag. Politianalysens valg av organisering av politiet er derfor ikke til hinder for at disse oppgavene forblir i politiet.

Når det gjelder de enkelte forslag, har også SFN noen konkrete merknader:

For det første foreslår utredningen å legge utleggsforretninger, tvangssalg, tilbakeleveringsforretninger og fravikelse av fast eiendom til Statens Innkrevingssentral. Alle disse oppgavene er behandlet i samme punkt uten å nyansere at det er svært stor forskjell på disse oppgavene og hvordan disse oppgavene løses. Det samme gjelder også sekretariatsfunksjonen for forliksrådene.

SFN mener at en om kort tid vil behandle alle utleggsbegjæringer elektronisk. Da er det liten gevinst å hente ved å sentralisere disse til SI. For utleggsforretninger der en må ut for å registrere, dvs. utlegg i ikke-registrerbart løssøre, og for tvangssalg, tilbakeleveringer og fravikelser der stedlig nærhet og fysisk oppmøte er nødvendig, kan det under ingen omstendigheter være aktuelt å flytte oppgavene til Statens Innkrevingssentral. SI er i dag plassert i Mo i Rana og stedbunden her. Det er umulig å tenke at SI kan utføre disse oppgavene over hele landet fra stasjonære kontorer i Mo i Rana. Det er heller ikke hensiktsmessig at medarbeidere fra SI reiser rundt i landet for å utføre disse gjøremålene. Svært ofte er dette oppgaver som det haster å få gjennomført og der domstolene trenger bistand fra namsmannen for å utøve sin virksomhet.

Det er mulig å tenke seg at et nytt organ kan opprettes for å utføre slike gjøremål. Men det kan vanskelig tenkes at dette har like høy autoritet og integritet som politiet. En slik ny etat vil også bli svært kostbar å etablere og drifte.

Utvalget synes også å være av den oppfatning at frigjøring av oppgaver vil tilføre politiet store ressurser. SFN tviler på om dette er korrekt. Det finnes en rekke stillinger i politiet som ikke har tilknytning til direkte politigjøremål. Dersom det flyttes mange oppgaver ut av politiet, er det naturlig at disse ressursene følger med. Politiet vil derfor i utgangspunktet ikke nyte godt en besparelse av personale ressurser.

Når det gjelder sekretariatsfunksjonen for forliksrådene, viser utvalget til et notat fra Domstoladministrasjonen som uttrykker at det ikke er hensiktsmessig med et stort antall forliksråd. SFN påpeker at det nettopp er forliksrådenes lokale forankring som gir dem nødvendig legitimitet. Forliksrådsordningen er tuftet på legdommere fra lokalmiljøet som har stor tillit i befolkningen. Uten denne nærheten vil tilliten til de personene som befolker forliksrådet, lett forsvinne og ordningen har ikke lenger nødvendig legitimitet i befolkningen. Også nærheten til det enkelte forliksråd er viktig slik at terskelen for å benytte denne tvisteløsningsordningen, blir lav. Det er derfor viktig at forliksrådene beholder nærheten til publikum. Selv om flere forliksråd slår seg sammen, vil det ikke bidra til en slik reduksjon av forliksrådene som DA forutsetter. Tvert i mot er det grunn til å tro at det fortsatt vil være mange forliksråd rundt om i landet. Disse forliksrådene vil ha behov for en sekretærfunksjon. Denne bør være i politiet. Det er nedlagt store ressurser på opplæring av fagpersonale i

politiet innenfor sivile gjøremål og disse oppgavene utføres på en god måte over hele landet. Det synes derfor ikke hensiktsmessig, verken ut fra ressursbruk eller personlig hensyn å gjøre endringer i dette og særlig ikke at det er regningssvarende å flytte denne oppgaven tilbake til kommunene.

For hovedstevnevitnefunksjonen foreslår utvalget at den fortsatt skal ligge i politiet. SFN støtter dette synspunktet. Utvalget argumenterer imidlertid her med at dette er en oppgave som krever fysisk oppmøte. SFN mener at denne argumentasjonen også gjør seg gjeldene for mange av de øvrige oppgavene som foreslås flyttet ut av politiet. Det vises til drøftelsen ovenfor. Her viser utvalget etter SFNs vurdering klar brist i argumentasjonen.

Når det gjelder gjeldsordning, foreslår Barne- og likestillingsdepartementet allerede i høringsnotat 5. desember 2011 at behandling av gjeldsordningssaker kanaliseres til enkelte namsmenn. Denne saken er fremdeles til behandling i departementet, men SFN mener dette forslaget er godt i samsvar med forslaget til ny organisering av politiet i politianalysen, nemlig at behandlingen av saker som gjelder rettspleien på grunnplanet, samles i større enheter, men at de fremdeles beholdes i politiet.

Med vennlig hilsen

Sign

Bent Moldvær

Leder SFN